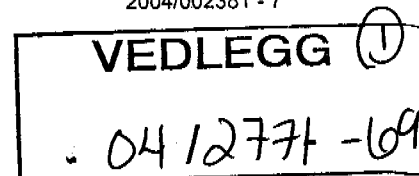

Saksframlegg

Vår saksbehandler:

Lars Petter Murbræck tlf 6243311

Utviklings- og personalavdelingen

Godkjent (dato/initialer):

Til:

Formannskapet**Distriktkommisjonens utredning - høring**

Sakstype	Utvalg	Utv.saksnr.	Møtedato	Beh.status
Å	PS	Formannskapet	014/05	19.01.2005

Dokumenter vedlagt saken:

Øvrige dokumenter i saken:

Innstilling fra arbeidsgruppe oppnevnt av formannskapet

1: Formannskapet mener framtidig styringsmodell skal baseres på tre direkte folkevalgte nivåer.

2: Styringen av Norge må ha et nedenfra og opp perspektiv basert på nærhetsprinsippet.

3: Fylkesmannen skal kun ha kontroll- og tilsynsoppgaver.

4: Formannskapet slutter seg til de overordnede strategier som kommisjonen legger til grunn:

- Politikk for å møte endring
- Vekt på den brede politikken
- Desentralisering av makt til folkevalgte organer
- Utnytte handlingsrommet i den smale distriktpolitikken

5: Regionene må ha langt flere oppgaver enn dagens fylkeskommune for å kunne ha tilsiktet utviklings- og styringskraft. Formannskapet mener at oppgavefordelingen mellom stat, region og kommune i hovedsak må være på plass før det skjer en sammenslåing av fylker/områder.

6: Formannskapet er opptatt av at samspillet mellom nivåene er avgjørende for en framtidig styringsmodell. Det understrekes at det i regionalt utviklingsarbeid er viktig med partnerskap og god samhandling mellom kommunene, regionen, frivillige organisasjoner og privat næringsliv. Kommunene må ha innflytelse på utviklingen av politiske strategier og virkemiddelbruk på regionalt

---

og lokalt nivå.

7: Formannskapet vil understreke nødvendigheten av styrket territoriell samordning av den statlige sektorpolitikken på regionalt nivå, hvilket ligger til grunn for forslagene fra DK.

8: Formannskapet er opptatt av at handlingsrommet innenfor virkemiddelapparatet utnyttes. Inntil nye sterke regioner er opprettet, ønsker formannskapet at den smale distriktspolitikken forvaltes av primærkommunene.

Utredning**Forslag til høringsuttalelse fra Elverum kommune vedrørende NOU 2004:19 Livskraftige distrikter og regioner (Distriktskommisjonen)**

Forslaget avgis av arbeidsgruppe oppnevnt av Formannskapet i møte 24. november 2004 i sak nr 233/04. Gruppen har bestått av Dag Martin Bakken (Frp) leder og medlemmene Bente Wasa Amin Farshchian (Sv), Sven Kiese (Ap), Ola Petter Borg (Sp).

Gruppens sekretær har vært juridisk rådgiver Lars Petter Murbræck.

Da gruppens mandat er noe upresist, presiseres her at Det Kongelige Kommunal- og Regionaldepartement i brev til kommunen av 14. oktober har bedt om en 2 delte tilbakemelding, hvor fristen som kommer først fram er om 12 måneder og gjelder "... fremtidig fylkes- og kommunestruktur, oppgavefordeling og maktfordeling/regionalisering.", mens det viser seg at departementet ønsker en tilbakemelding ifht ny NOU vedr "...omfatte en vurdering av fylkeskommunens nye rolle som regional utviklingsaktør. Meldingen vil drøfte helheten i dagens distrikts- og regionalpolitikk." Her var høringsfristen satt til 14. januar 2005.

Videre har KS i brev av 13.09.2004 bedt om tilbakemelding vedr KOU 2004:1 (som ble sendt ut 25.10) Sterke Regioner – Forslag til regionsinndeling av Norge med høringsfrist 1. februar 2005. KS etterspør tilbakemelding på "begge" problemstillingene (styringsstruktur, forvaltningsmodell, oppgavefordeling og geografisk oppdeling).

Gruppen føler at begge utredningen og temaene henger sammen og burde vært vurdert i sammenheng, men pga lite tid har vi fokusert på det som omhandler "regionmeldingen" med frist 14.01.05.

I henhold til vedtaket forholder arbeidsgruppen seg til de frister som er gitt i Kommunaldepartementets brev slik at Formannskapet kan behandle uttalelsene før avsendelse. Gruppen har pr dato ikke sett på den geografiske oppdelingen, men henstiller til formannskapet og la gruppen jobbe videre med dette og komme med en innstilling i formannskapet 21.09.2005.

Gruppen har valgt å arbeide ut fra følgende hovedoverskrifter:

1. Kommisjonens hovedgrep og anbefalinger
2. Valg av modell for regional styring og samordning
3. Styringsmodell – ansvar og finansiering
4. Oppgaver og ansvar til sterke folkevalgte organ
5. Kommunalt nivå
6. Struktur spørsmål på kommunalt og regionalt nivå
7. Regional utvikling og fordeling innenfor regionene
8. Statlig eller Regionalt ansvar for distriktpolitikken
9. Regional stats rolle

1. Kommisjonens hovedgrep og anbefalinger

Distriktskommisjonen (DK) har som hovedmål for regionalpolitikken å skape vekst og utvikling i alle deler av landet for å bedre den nasjonale verdiskapningen. Veksten må mobiliseres nedenfra. For å støtte den potensielle utviklingen i alle deler av landet må vi ha sterke og selvstendige regioner og lokalsamfunn. Regionalpolitikken må være tilpasset den enkelte regions forutsetninger og behov/ønsker. Politikken må utformes nedenfra og være demokratisk forankret (folkevalgte politikk).

Distriktskommisjonens utredning er konsistent, med stor grad av enighet om hovedutfordringer, målsettinger, strategier og virkemidler, selv om man på enkelte punkt har forskjellig framgangsmåter og løsningsforslag, slik som fremstilt i kap 7.

Elverum Kommune støtter DK sin hovedstrategi med å desentralisere makt til lavest mulig folkevalgt organ. Dette vil gjøre at lokalsamfunnet vil ta større ansvar for egen utvikling.

2. Valg av modell for regional styring og samordning

For å støtte opp under de vekst mulighetene som finnes i alle deler av landet, ønsker DK at det må utvikles sterke og selvstendige regioner og primærkommuner. DK's flertallsforslag er basert på tre sterke, folkevalgte nivåer med reel overføring av makt og oppgaver fra staten til de(t) lokale folkevalgte nivået.

Lokal forankring vil øke interessen for politikk og styrke demokratiet. Når folk ser at den lokale friheten for politikk er sterkt hemmet av statlige regler og trange rammer og økte pålegg minsker interessen for politikk.

Gode lokale og regionale løsninger krever helhetsgrep og samspill innenfor regionen. Et sterkt lokalt folkestyre tilfører regionen/distriktet en regional helhetlig politikk, skapt lokalt for regionen/distriktet som vil medføre effektive/rasjonelle løsninger når det gjelder nærings- og velferdsutvikling. For å få til gode helhetlige løsninger og ressurs utnyttning, er nærhetsprinsippet viktig.

Primærkommunen skal fortsatt være det laveste folkevalgte nivå.

Gruppen har vurdert nivåmodellene: Flertallet (Wasa Amin, Kiese og Borg) går inn for **trenivåmodellen** med direkte folkevalgte nivåer.

Mindretallet (Bakken) går inn for **tonivåmodellen**.

3. Styringsmodell – ansvar og finansiering

Distriktskommisjonens flertall sier at regionen/distriktene må ha et selvstendig økonomisk grunnlag basert på rammeoverføringer og skatteinngang, på linje med dagens fylkeskommuner. Der totalansvaret overføres fra staten til det regionale/lokale nivået må pengene følge med.

Regionene/distriktene må ha helhetlig politisk, faglig og økonomisk ansvar til å utføre de oppgaver de har ansvar for.

4. Oppgaver og ansvar til sterke folkevalgte organ

Flertallet i DK anbefaler at det lokale folkevalgte nivået i stor grad må overta myndighet fra staten på områder som er av stor verdi for den regionale/ lokale utviklingen, dvs infrastruktur, samferdsel, utdanning, forskning, næringsutvikling, kultur, kommuneoverlappende areal- og ressursforvaltning og helse, samt oppgaver innenfor miljø (avfall) og skogbruk/landbruk.

Elverum Kommune støtter flertallets anbefaling hvor hovedstrategien må være å desentralisere makt, gruppen slutter seg til de overordnede strategier som kommisjonen legger til grunn i pkt 7.3:

- Politikk for å møte endring
- Vekt på den brede politikken
- Desentralisering av makt til folkevalgte organer
- Utnytte handlingsrommet i den smale distriktpolitikken

5. Kommunalt nivå

Innenfor rammen av flertallets anbefalinger til trenivåmodellen med større folkevalgte regioner, anbefales følgende når det gjelder overføring av oppgaver til kommunene:

~~"I tillegg til overføringer av oppgaver til regionalt nivå bør det overføres ytterligere oppgaver og ansvar til det kommunale nivået. Dette for å gi kommunene større mulighet til å ta ansvar for egne ressurser og egen utvikling. Spesielt vil det være aktuelt å styrke kommunens ansvar for arealforvaltning, næringsutvikling og stedsutvikling."~~

Regionalt utviklingsarbeid krever godt samarbeid mellom kommunene, regionen, frivillige organisasjoner og næringsliv. Kommunene må kunne påvirke utviklingen av politikken vedr strategier og virkemidler på regionalt nivå.

Elverum Kommune støtter DKs forslag på å flytter flere oppgaver over på kommunene fra fylkeskommunene eller staten. Skal kommunene være en god oppgaveløser og ha evne til å påvirke og styre utviklings- og planoppgaver, kreves finansiell styrking.

6. Strukturspørsmål på kommunalt og regionalt nivå

En samlet kommisjon slår i kap 5.6.2 fast at det er sammenheng mellom hvilke oppgaver som bør ligge på det regionale nivået og størrelsen på regionen, det samme vil gjelde for primærkommunene. I flertallets anbefaling heter det at "Dagens fylkeskommuner bør erstattes med sterke folkevalgte regioner, som begrenses av oppgaver og funksjonalitet"

Geografi er ikke diskutert, men gruppen mener at de framtidige regioner må ha konkurranseevne, sterke innebygde ressurser med mulighet for å gjennomføre en helhetlig regional- og distriktpolitikk, samt ha den autoritet som kommunene naturlig henvender seg til.

---

7. Regional utvikling og fordeling innenfor regionene

DK definerer regionalpolitikken slik at den retter seg mot større sammenhengende områder som omfatter både byer, deres omland og det mer landlige og dekker alle deler av landet. Regionalpolitikken skal bidra til både regional utvikling og regional fordeling. Flertallet peker på at det innenfor regionen må legges vekt på en spredning av regionale funksjoner, kompetanse og myndighet, slik at de nye regionene medfører økt desentralisering.

Gruppen støtter i utgangspunktet DKs anbefalinger.

8. Statlig eller regionalt ansvar for distriktspolitikken

Det er et viktig prinsipielt spørsmål om ansvaret for aktiv distriktspolitikk skal ligge hos staten eller regionene/distriktene. Viser til pkt 6.3.8.

En samlet gruppe peker på at nærhetsprinsippet og demokratiperspektivet må stå sentralt ved valg av styringssystem. Det er viktig at en beholder kommunenivået for å sikre innbyggernes innflytelse på avgjørelser for den enkelte og fellesskapet (nedenfra-opp perspektiv).

9. Regional stat/fylkesmannens rolle

Elverum Kommune støtter distriktskommisjonens forslag om at statens representants (fylkesmannens) oppgaver kun skal være rendyrket til kontroll og tilsyn.

~~De statlig regionale organ må tilpasses regionens/distriktets organisering. I dag er det for mange som tar avgjørelser med vesentlige konsekvenser for region/distrikt uten at de synes å være særlig samkjørte (geografisk, tverrsektorielt eller tidsmessig).~~